

Forfatter: Fibiger, Mathilde

Titel: Udrag fra Clara Raphael

Citation: Fibiger, Mathilde: "Clara Raphael", i Fibiger, Mathilde: *Clara Raphael*, udg. af Lise Busk-Jensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 269.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-fibiger01-shoot-idm140403938655024/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Clara Raphael

(Platon, romantikerne, de utopiske socialister). Selv vil han placere sig imellem de to ved at fremhæve ligheden i det menneskeligt betingede og forskellen i det legemligt betingede. Trods hans materialistiske udgangspunkt viser det afsluttende udsagn om, at kvinden i det væsentlige er bestemt af sit køn («først naar Qvinden bliver Moder, er hun virkelig Qvinde»), at han, når det kom til stykker, selv var dybt forbundet med romantikkens kønsdualisme.

I de nationalliberale *Fædrelandet* fyldte Hans Egede Schack (1820-1859) to numres forsider (8.1. og 9.1. 1851, sign. -a-) med kritik af det ubestemte ved Claras emancipationsidé og ros til hendes forfatterskab: »uagtet hun ikke har anvendt mange Træk paa hvert Billede, staae de fleste Personer dog levende og klart for Læseren. Grev P. er især fortræffelig, ligesom ogsaa Pastor Star er et nyt, meget godt species af den til æsthetisk Behandling saa vel skikkede Præstestand. Replikkerne ere almindelig meget vel afpassede efter Charakteren, og man plages i Dialogen næsten aldrig med Fyldekalk; en fin ros fra en forfatter af Schacks format! Som politiker ærgrer det Schack, at forfatterinden ikke har benyttet lejligheden til at kræve konkrete forbedringer f.eks. i pigeuddannelsen. Hun er stærkest i det negative, i opgøret med sine modstandere, og for svag i sin positive bestemmelse af, hvor emancipationen skal føre hen, mener han. Trods sin fremhævelse af de amerikanske kvinders bedre uddannelsesmuligheder er Schacks kvindesyn ligeså romantisk som Heibergs; kvinderne skal have muligheder for at udvikle sig, men de skal blive inden for den kønsbestemte arbejdsdeling, hvor de har særlige opgaver at løse med moderskabet som den vigtigste. Han er tæt på at beskyldte Fibiger for at plagiere Poul Møller, måske ud fra et (ubevidst) behov for at finde en forklaring på, at det er lykkedes en kvinde at skrive noget så udmærket.

Den første nedrakning leverede Meir Goldschmidt i sit tidsskrift *Nord & Syd* (10.1. 1851). Hans 20 sider lange artikel er, bortset fra nogle få rosende bemærkninger («stor Friskhed og Livfuldhed (...) en stor Nøiagtighed i Sproget, en Tankens Selvbevidsthed og bestemte Udtryksmaade, Holdning, Stils»), en ironisk og bedrevidende afvisning af kvindeemancipationens relevans. Kvinder er ikke mere undertrykte end mænd, hele samfundet er tynget af »borgerlig Feighed, Egennytte, Uvidenhed, Forfængelighed, Fordom o.s.v.»